

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben naponta átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 25.

Tisza Kálmán választói körében.

Az országos nagyváradai vásárnak vége, kezdődik a szabadelvű vásár, melyhez nagy és kis czégek jöttek le hozzánk Budapestről.

A kirakó vásárral az érdekelt közönség nincs megelégedve; se a vevők, sem az elárusítók; ezért való rossz kedvükben csapatostul elhagyták a várost, még vásárfiát sem vittek magukkal haza.

Annál nagyobb s válogatottabb társaság képezi a szabadelvű sokadalmat: Tisza Kálmán lehozta magával egész gárdáját a régi Lloyd-épületből, viszont Biharországból berendelték az összes főszolgabirákat, szolgabirákat és körjegyzőket, sőt nagy számmal itt vannak a polgári anyakönyvvezetők, hogy tömjént gyűjtsanak és áldozati bárányt ajánljának föl a nagyváradiai helyett Nagyvárad városa országgyűlési képviselőjének.

A sokadalomnak ez az egyik jellemző vonása.

A másik az, hogy Tisza Kálmán magával hozta a vásárfiát, be sem várva a hatást, melyet megjelenése Nagyváradon kelteni fog, vagyis nem várva a szabadelvű vásár eredményét. Erre jó oka lehetett. Azt rebesgetik, hogy a helybeli szabadelvű párt vezeterei előre értesítették a fővezért, nehogy üres kézzel jöjjön; mert

a városunkban lakó mintegy hatszáz hivatalnok család annyira el van keseredve, hogy egy tisztviselő sem fog jövőben Tisza Kálmánra szavazni, amiért többszörös ígérete dacára sem eszközölte ki azt, hogy Nagyváradot lakáspénz dolgában a második osztályú városok sorába iktassák. Lehet, hogy ez csak mende-monda. Annyi azonban tény, hogy Tisza Kálmán ezt a szabadelvű vásárfiát leküldette arra a napra, melyen ő maga ide érkezett, bizonyára abból a kegyeletes célból, hogy idejövet legalább néhány vidám arcot láthasson.

Ezt a vásári spekulációt senki sem fogja Nagyvárad nagyérdemű képviselőjének beszámítani, — hanem inkább a pártvezetőknek; viszont azonban senki sem merné föltenni a tisztviselő karról, hogy azért a tál lencséért most már mint a parancsolat Tisza Kálmánra szavazzon.

Ily körülmények között nem lehet csodálkozni, hogy Tisza Kálmán tegnapi fogadtatása éppenséggel nem volt összehasonlítható azzal a nagy lelkesedéssel, melyel azelőtt választói fogadták. Erről szomorúan győződhetett meg úgy a vasúti pályaudvarban, mint a Rózsabokorban rendezett csendes pártvacsorán, hol mintegy 150 nagyváradai választó körül kibiczelt a mozgósított megyei kirendeltség.

Ezek után kíváncsian tekintünk a mai beszámoló és disztrakoma felé, mert a li-

berális párt vezetősége nagyon kezd tartani attól, hogy ezután beválik Tisza Kálmán ismert kedvencz nótája és vékony lesz a liberális párt deszkakerítése...

A kuriai biráskodásról szóló javaslat sorsa.

Tegnapelőtt suttogtak már a ház folyosóján arról, hogy Bánffy Dezső báró a kuriai javaslatnál úgy a 3., mint a 169. §-okat illetőleg bizonyos engedményeket tett Zichy Nándor grófnak. Tegnap már pozitívabb formát öltött ez a hír. Tegnap tartotta u. i. ülését a főrendiház közjogi, törvénykezési és pénzügyi bizottsága. Az ülés tárgysorozatába nem volt felvéve a kuriai biráskodásról szóló javaslat, de ott állott a csak tegnap megszavazott majorsági zsellérbirtokokról szóló javaslat. Ez azt jelenti, hogy a kormány elejtette előbbi tervét és csak az ősszel fogja a főrendiházban tárgyalni a kuriai biráskodást s a benne levő »Kanzelparagraph«-ot. Némelyek arról is tudnak, hogy a miniszterelnököt az elhalasztásra az indította, hogy az általa kinevezetett főrendek közül is sokan ellenzik a kérdéses szakaszokat s így nem akarta azt kitenni a bukásnak. Annyi bizonyos ebből is, hogy nincs egészen rendben a dolog s még talán — változtatni is fognak rajta, — ha muszály.

A »generális« Nagyváradon.

Tisza Kálmán Budapesten hagyta a »közlegény« mondurját és mint generális egész táborokar kíséretében jött le választó-kerületébe, hogy megtartsa beszámolóját.

Miért hozta le magával azt a nagy társa-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Két felvonás egyben.

Csengetnek »Othello« IV. felvonásához. A kisvárosi közönség, a mint a színházat övező park holdfényes ösvényein sétált, a csengő éles szavára abbahagyja nevetgélő, évődő társalkodását. Komoly arcot ölt és gyors léptekkel tart a csarnok felé. Az eszmecsere ismét az előadásra fordul.

— Igazi művész ez a Csornai, kár volna, ha egyetlen szavát is elmulasztanók — szól egy fiatal legényke, amint diák barátjával diadalmasan kiküzdí magának a tolongásban az elsőséget.

— Talán Csornainé kezdi a jelenetet — felel a másik, s arczán ott ragyog az ideális diákszerelm boldogsága, a mi nem gátolja a prózai könyök-munkában.

— Édes Dezdémonám — suttogja menyasszonyának a csinosbajszu, de himlőhelyes Csefalvi, — a te Othellód sohse tudna ilyen furioso lenni.

— Igazán mondom ecsém, — recsegett egy parlagi öreg ur, — nem bántam meg, hogy elhoztál. Ilyen nagyszerűen még Budapesten se játszanak.

Füh! — és a kalapját levéve, megtörli a homlokán dagadó ereit. Látszik, hogy tűzbe hozta a megkapó játék.

— Te, — szólal meg egy szelid, méla csengésű hang, — én szinte félek ma ettől a Csornaitól. Bárcsak ne az első sorban ülnék! a hátam előre borsózik. Ne is maradjunk majd az utolsó felvonásra.

— Hallja Sándor — kaczerkodik egy gömbölyű menyecske, — maga ugyan elmehe a hidegvérével. Maga még csak nem is félti az embert. Jó lesz, ha tanul Othellótól, azaz hogy Csornaitól!

— Csakhogy nassád büszkébb, hogysen féltetem kellene — bókolt a férfi. — És erre én vagyok büszke. Szegény Csornai pedig alighanem későn kelt fel hozzá, ott már elhegedülte a félteni valót szent Dá—.

— Szt, pssz! — sziszegett a nézőtér átszellemültebb része: nyilván, szentségtörés számba vette, hogy a függöny felszállta előtt nem halotti csendben lesték a legnagyobb költő szavait. Joggal; mert nemcsak hogy a középiskolai tanároktól hallották, hanem Vizsai szinigazgató jeles társulatától láthatták is, mennyi költészet, mennyi életigazság, az emberi léleknek milyen bámulatos ismerése van letéve egy-egy hírneves színműben.

A ma játszott »Othello« meg épen nagy szenzáció volt: a hősszerelmesnek, a szép tehetségű, deli és gavalléros Csornainak híres szerepe, a melyet még itt nem is játszott. Pikkáns körülmény, hogy a színpadi hős és hősnő az életben is férj és feleség voltak néhány hét óta: Csornainé olyan igazi velencei szépség, királynői termettel, büszke és mégis szelid

arcuzal, az ember szinte félve gondol arra, hogy a megközelíthetetlennek látszó nőnek az alakoskodás a kenere... A férfivilág épen úgy rajongott érte, mint a nők Csornaiért.

— Ezek megtalálták egymást, mondta mindenki, ha az általánosan szeretett szép pár karanfogva, délczezen végig sétált a csinos főutezán.

Csornai heves vérű és nem csupán szalmalánggal égő természet volt; szenvedélyessége rávallott a színészi hivatásra: othelloi temperamentum, a féltés némi hajlamával — de nem vehette ezt komolyan, mikor a főséges szépségű asszonyról semmi rosszat sem lehetett hallani, s a négyhetes házasság boldogságán sem volt mit kételkedni.

Ámde az aknamunkát nem a világ elé szánják. Aki ebben érti dolgát: akár soha nem is tudja meg más emberfia, hogy rombolásával milyen külön és új világot alkotott a föld sötét mélyében. Azt a közmondást »meg Csornai is ismerte, hogy a házi tolvaj ellen nem lehet védekezni, színészletére kialakult önálló jellem volt, lovagias, férfias lélek, egy kissé a »nil admirari« modern pesszimizmusával körülvertve: olyan elszántsággal vette fel a házasság igáját, mint a ki előre lemond az életboldogság zavartalan élvezéséről; el volt készülve arra, hogy ne meglepetés gyanánt sujtja egy-egy gyarlóság vagy csorba, szeszélyek és más kellemetlenségek napvilágra jötte. Nem mintha számított volna, várt volna veszedelemre, csapásokra: de az esetleg bekövetkező keserősége-

ságot? Hja kérem, öregszik már, szüksége van a fiatalok támaszára még eddigi választói körében is. Minél többen jönnek vele, annál nagyobb a szükség arra a — segéd- és tartalék-hadra ...

Vajjon azonban csakugyan beszámolót jö tartani?

Szó sincs róla. A beszámoló csak ürügyül szolgál.

Hangulatot akar csinálni — f e n t é s l e n t — a jövőre nézve.

Miről is számolna be a generális ruháját újból magára öltött »közlegény« a liberális pártnak?

Igaz, sok új részletet hallhatnánk tőle a Miklós-esetről, általában a viczinális járványról; továbbá a Pulszky-panamáról, meg a hírhedt Ráfael-képről. Ugy látszik azonban, hogy erről nem fog sok szót vesztegetni.

Mégis kíváncsiak volnánk kettőre különösen.

Az egyik a korrupció! Igaz-e, kegyelmes uram, amit azok a fránya újságírók s ellenzékiek állítanak, hogy ez a mérges növény excziád miniszterelnöksége alatt burjánzott föl és hogy annak legujabb lérges gyümölcsei még abból a »boldog« időből valók, mikor ott trónolt a végzetessé lett gőzszikló tőzsomszéd-ságában.

A másik újabb időből való.

Igaz-e, hogy excziád adta a receptet a világhírű stomfai s nyitrai, meg girálti választások mintaszerű settenkedéseihöz s bárbar kegyetlenségeihöz?

Mi nem hiszünk ily állításokban.

Megvalljuk azonban, jól esnék a nagyvárad választóknak, ha exczellenciád kegyelmesen méltóztatnék most, mikor oly kedvező az alkalom hozzá, visszautasítani minden rejtett vagy nyílt részvételt azokban a főnemlített üzelmekben — már csak a történelmi igazság kedvéért unokáink s ezek unokáinak épülésére.

A nagyvárad választók ezenfelül arra is kíváncsiak, vajjon milyen okát tudja adni a

»közlegény«, hogy »generális« korában a kötelező polgári házasságot károsnak s kivihetetlennek mondotta Magyarországon és holmi »keresztény-zsidó házasság« ideáljáért rajongott, utóbb pedig a kötelező polgári házasságnak párthiveül szegődött és most ennek az ideáljának gyujt áldozat-tömjént?

Talán nem mondhatók indiskréteknak a nagyvárad választók, ha a jövőre nézve is szíves fölvilágosítást várnak képük viselőjétől. Például az adóreform dolgában. Nevezetesen vajjon hajlandó-e hatalmas befolyásával odahatni, hogy a legszükségesebb élelmi s fogyasztási cikkek adóját csökkentsék, tekintettel arra, hogy ez legsúlyosabban nehezedik éppen arra az osztályra, mely arca verejtékével keresi mindennapi kenyerét.

Helyette megsürgethetné a börze-adó behozatalát.

Végül még egy lojális kérdésre kérünk választ.

Magának vallja-e Tisza Kálmán azt a programot, melyet király ő felsége a hódoló felvonulás alkalmával Szilágyi Dezső, képviselőházi elnök üdvözlő beszédére válaszul és helyreigazításul adott?

És minthogy ez iránt nem lehet kétséget táplálnunk, lesz-e elég bátorsága minden befolyását latba vetni, hogy ez a program mielőbb és egész terjedelmében megvalósíttassék?

Azt hisszük, hogy Tisza Kálmánnak az őszinte s lojális szó nem fog terhére esni, annál kevésbbé, mivel, mint ismeretes, Nagyvárad országos képviselője, mint valóságos belső titkos tanácsos és nyolcz ezer forint nyugdíj élvezője ma is — generálisa, és nem fő-főkortese a kormánypártnak — mint némelyek állítják — akinek a szava nagy súlylyal bír a közvélemény előtt.

Tudjuk pedig, hogy a kormánypárt fölfrissítésének barátja, és mint ilyen bizonyára az országnak is fog szövétnekét gyujtani az iránt, vajjon ez a fölfrissítés új vér átömlesztése utján fog-e történni — vagy fuzió segélyével.

Ez annál fontosabb, mert hire terjedt, hogy nagyvárad mai beszéde a fuzió meghiusítását venné czéljául, egyuttal pedig bizonyos, folyamatban lévő trauzakeziók ellensúlyozását is, mi végből már más helyen is információkkal szolgált, ahol a mai föllépés is szóba került.

Reméljük a legjobbat, de nem félünk semmitől, csak az Istentől!

Don Cingaros.

A börze reformja.

(—a.) Gazdaságunk nagy válsága annyira érezhetővé lett már minden téren, hogy csaknem egészen megérlelte már azt a nagy reformot is, amelynek egyszerű említésétől is úgy fáztak a szabadelvű nemzetgazdasági rendszer képviselői: a börze reformját. Még csak egy-két év előtt is, ha csak távolról is érintette valaki a börze-adót vagy börze-reformot, elég volt arra, hogy mint a gazdasági haladás és jólét ellenségét tüntessék fel őt a közvélemény előtt.

Ma már valamit fordult a világ. A liberalizmus zászlóvivői is kezdik immár belátni, hogy a mozgó tőke rettentő tulkapásai milyen veszedelembé sodorták a mezőgazdaságot és a kis ipart. Kezdek belátni, hogy itt az ideje, tenni valamit a válságos helyzet enyhítésére, a tisztességes munka gyümölcseinek biztosítására. A kormánykörök is foglalkoznak már a börze reformálásának kérdésével, a börze megadóztatásával és megrendszabályozásával.

Ma ül össze a fővárosban az az értekezlet, melyet a kereskedelmi miniszter hívott össze s azzal bizott meg, hogy tanácskozzék behatóan a tőzsde reformálásáról. Az anket munkálatainak megkönnyítésére, vagy inkább irányítására kérdő pontokat állított össze a miniszter, melyeket a holnapi értekezlet elé fog terjeszteni. Nem tudhatjuk előre, mit fog végezni a bizottság; elhamarkodott dolog lenne előre elítélni munkálkodását. Azért csak a feltett kérdőpontokhoz szólnunk ezuttal, amelyeket annak idején közöltünk lapunkban.

Régebben, mikor lapunk programjának egyes pontjait tüzetesen tárgyaltuk, szóba ke-

ket, úgy látszik, nem tekintette volna soha nem álmódott, megdöbbenő katasztrófáknak.

Sok az ilyen férfi manapság, több, mint a gondtalan világ hiszi; de nem mindnyája olyan jó megfigyelő és olyan lobbanékony, mint az egyszersmind nehezen felejtő Csornai; a mi áruló vonást egy-egy barátja lelkében felfedezett, az rögtön megmérgezte kedélyét és egyszeri kitérés nem enyhítette fájdalmait.

A társaság bonvivantja, az elegáns Lengyel, ilyen jó barát volt: jó színész, a ki a színpadon kívül is nyájas álarcz alá birta rejtteni gerjedelmeit: Csornai éppen csak apró mozzanatok fedezett fel viseletében, a melyek baráti és hitvesi bizalmát megrendítették ugyan, de a melyek miatt idegen bíró Lengyelt és Csornainét »bizonyítékok híján« felmentette volna ...

Vidéki szintársulatnál ugyszolván mindenki játszik mindennap. Lengyelre bizony Shakespeare-tragédiákban is a széptevő szerepe jutott, azaz Cassio alakja, akit az agyafurt Jágó lélektani igazsággal mondhat csábitónak, hiszen könnyűvérű, megnyerő fiatal tiszt. Ha megjelent a színpadon: tudta Csornai is, tudta Lengyel maga is, hogy egész sortűz villant feléje a nagyítóvégek csövéből.

A IV. felvonás elején Vitzai, a ki tehetségénél, s irodalmi nagy jártasságánál fogva lett betűszedőből jellemző, rendező, dramaturg és igazgató (maga játszotta Jágót), piros czeruzájával áthuzta a kényesebb mondásokat, úgy, hogy Othello-Csornai nyugodtabb hangon indíthatta meg jelenését. A rágalmozott csipkés kendőcske azután kressendóra hangolta.

Erre jött a vérfagyaló, kegyetlen gunyu vigasz:

Jago: Légy férfi, jó uram!

Gondold, hogy minden férj a jármodat

Segíti vonni

Minden férj! De már itt Othellón. a közép-kor exotikus fián, felülkerekedett Csornai, a házasságtöréssel telített XIX. századvég szkeptikus szülötte. Többé nem a szerepe volt, a mi átértett, hanem a valóság. Szeme elborult, s mikor Jágó tanácsolta: rejtőzzék az ajtó hasadéka megé, míg ő Cassiót körülményes valómásra bírja — vészt jósló igazsággal esendült meg szavában:

Jól van

A türelemben most mester leszek,

De, hallod? majd a vérengzésben is!

A kisváros közönsége eddig minden távozását zajos tapssal kísérte; hanem ez egyszer elefejtette, olyan ólomsúlylyal nehezedett lelkére a fenyegető végszó. El is felejtette, hogy még mesze van az V. felvonás vége. Derűt hozott magával Cassio, a sima Lengyel. A hármas jelenet különösen mesteri, hiszen az is szellemes volna, hogy a gaz Jago úgy formulázná kérdéseit, hogy Desdemónára és Cassio igazi szeretőjére egyaránt lehessen érteni, úgy, hogy a csele nem is álmód Cassionak könnyelmű jókedvvel adott válasza azt a meggyőződést szilárdítsák meg a hallgatózó szerezsen lelkében, hogy az O nejtől szólnak a csélesap szeretkezés kalandjai; de Shakespeare lángelméje egy fokkal maga-

sabrá lép: a raffinement helyett a lélekbuvár biztosságával dolgozik, Othello megsem halja, illetőleg megsem érti, hogy a csészölvő és a vélt bűnös mit beszélnek, hanem rögeszméje és a tisztecske ölelést mutató mozdulata, kaczagása — kezében Desdemona kendőjével szugzserálja, s a halavány látszatot fényes bizonyossággá érleli elméjében. Igy teszi egyre-másra kétségbeeset közbeszólásait

Hah! gunyolódol, diadalmat ülsz!

. . . Ugy, ugy! a ki nyer, az nevet!

— Megbélyegeztél? jól van!

Elmondja most,

Hogy vonta őt be a hálószobámba. . .

Csornainak, a féltékenység beteges diszpozíciójában, képzeletét gyujtja fel minden egyes mondat. Elfajtott kinja, a megtorlás égető szomja óriássá nő; — és ime az utolsó, a fájdalomtól vonagló ajkkal hörgött mondata közben, ráesik pillantása a szomszéd kulisszára, s ott látja feleségét, a mint kaczerán mosolyog a színpadra — Lengyelre.

A kijátszott férjet a düh elöntötte. Velőig ható kiáltással rontott a nyílt színre, emberfölötti erővel vetette magát vetélytársára. A rémülettől megkövült közönség tetlenül nézte, hogyan ful meg Lengyel egy jajszó nélkül a dühöngő acélujjai közt.

Mikor a lidércnyomástól megszabadulva az iszonyat kiáltás töltötte be a színházat, Csornai már kimerülten elvánszorgott áldozata mellől, s aléltan elterülve, nem látta, hogyan költögeti zokogó felesége — Lengyel élettelen tetemét. —

rült a börze reformálásának szükségessége és módozata is. Kifejtettük, hogy a reformnak legalább is a következő pontokat kell magában foglalnia: a börze adóbehozatala, a külön börzei bíróság megszüntetése és rendes bírósági személyzet alkalmazása, a határidő-üzlet eltörlése a termény tőzsdén, a tőzsdetanács hatáskörének szabályozása, az állam által kinevezett tőzsdei biztosok befolyásának növelése, az értékpapirokkal való differenciális üzérkedés korlátozása és végre megakadályozása annak, hogy a nagy közönséget is belevonják a tőzsdejátékba.

A kormány által tervezett reform, amint a feltett kérdőpontok sejtetni engedik, nem ígérkezik valami radikálisnak. Ha az ankét is ilyen álláspontra helyezkedik, akkor bizony a reform sem lesz kielégítő.

Azt kérdezi a miniszter a bizottságtól: megengedi-e a gazdák érdeke a termény- és gabona tőzsde forgalmának megadóztatását? Naiv lélekre vall ilyent még csak kérdezni is. A mezőgazdaság érdeke nemcsak megengedi, hanem megköveteli nemcsak a börzeadó behozatalát, hanem megköveteli egyúttal a papiros buzával való gseftelésnek, a határidő-üzletnek nevezett szabadalmazott rablásnak teljes megszüntetését. Csak a vak nem látja, hogy a börzei speculatio a legfőbb oka a gabonaárak hanyatlásának. Aki csak konyit is valamit a dologhoz, jól tudja, hogy a gazdák keserves fáradságának gyümölcse a börzei czámpák feneketlen zsebébe vándorol. Tegnap szentesítette a német császár az új börze-törvényt, amely végleg megszünteti az egész határidő üzletet, — és a mi gyámoltalan kormányunk még csak azt meri kérdezni: megadandó-e a kormánynak az a jog, hogy bizonyos árukra nézve a határidő üzletet megtiltsa?!

Még gyarlóbbnak ígérkezik a börzei bíróság reformálása. Hallatlan dolog. Magyarország szívében van egy bíróság, melynek fellebbezhetetlen ítéleteit a magyar állam hivatalos közegei végrehajtani kötelesek, és ez a bíróság ítéleteit német nyelven hozza; a bírák kinevezésére sem a királynak, sem a kormánynak semmi befolyása, ezek a bírák semmi féle kvalifikációval nem bírnak, közülük sokan az állam nyelvét sem ismerik; az a codex, amelynek alapján ítéletet hoznak, állami megerősítéssel nem bír. És mikor ez a képzelhetetlenül abszurd dolog, néhány igazságszerető ember buzgólkodása következtében, valahára az illetékes körök figyelmét is magára vonta s megindult a mozgalom annak reformálására, akkor a magyar kormány minisztere csak azt meri nagy szerényen kérdezni: legyenek-e hivatásos bírák is, alkalmaztassanak-e jogképzett egyének, fellebbezhető legyen-e az ítélet a miniszterhez?!

A kérdő pontok között van egynéhány, amely nekünk is elégtételt szolgáltat s ez örömmel tölt el bennünket. Értjük az általunk is sokszor ostromozott börzei visszaélésekre vonatkozó kérdéseket.

Az u. n. »in sich« üzlet, amelyben a tőzsdei ügynök ugyanazon ügyben mint megbízott, eladó és vevő szerepel; az árjegyzés mai módjából keletkező ravasz fogás, mely szerint az ügynök a neki legkedvezőbb árt számítja; továbbá a visszaélésnek az a neme, mely szerint még nem létező vállalatok részvényei állandóan jegyeztetnek a börzén, még pedig névértékben jóval felül, hogy könnyebben lehessen a hiszékeny közönség nyakába verni azokat, (villamos vasut, Hotel Royal stb.) Hogy ezek a visszaélések a kérdőpontok közé kerültek, jele, hogy a kormány sem tartja megengedhetőnek ezeket.

Annál jobban megütköztünk azon, hogy a tanácskozás tárgyai közé bevette a miniszter azt is, hogy a postatakarékpénztárak fiókokat létesítsenek értékpapírok vásárlására. Egyéb se kéne. Mikor arra kell törekednünk, hogy a nagy közönséget kiszabadítsuk a börzei hyenák karmai közül, akkor az állam álljon be személynak, vigécznek a börze mellé!

Ezek után kíváncsian várjuk a mai anket eredményét. Különböző bármily czélszerű határozatokat hozzon is a mai értekezlet, egyelőre nincs oka félnie a börzének. Az első anket után legalább is tiz esztendő kell Magyarországon arra, hogy a tanácskozás eredményéből törvényjavaslat legyen, s még akkor is elég hatalmas lesz a börze arra, hogy annak törvényerőre való emelését megakadályozza. Hadd jajgassanak addig a magyar gazdák és — — — csinálják az adósságot, annál hamarabb kerül majd az ősi birtok a börziánerek kezeibe.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Junus 24.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Josipovich Géza, Perczel Béni, Nagy István.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Lukács László, Dániel Ernő, Perczel Dezső.

Elnök: délelőt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Bemutatja a beérkezett kérvényeket.

Kiadják a kérvényi bizottságnak.

Interpellációt jelentett be, Vörös József az ag. ev. vallás nevének helyes használata tárgyában.

Az interpelláció az ülés végén fog megtétni.

Következik a napirend.

A Ház harmadszori olvasásban elfogadja »a házadó törvények némely intézkedéseinek módosításáról« s »a majorsági zsellér birtokról« s az az ehhez hasonló természetű birtokokról« szóló törvényjavaslatokat.

Következnek válaszok az interpellációkra.

Adómentes pálinka-főzés.

Lukács László pénzügyminiszter: Válaszol Balogh Jánosnak az adómentes pálinka-főzés tárgyában hozza intézett interpellációra. »Van tudomása arról, hogy helyenkint visszaélnék a pálinka-főzéssel s gondoskodni fog arról, hogy az adómentes pálinka-főzés a törvény keretében belül megadassék.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Lelekészek kedvezményezése.

Dániel Ernő, kereskedelmi miniszter: Vörös Józsefnek a kiállítás látogatására utazó szegény lelekészek részére kedvezményes vasúti jegyek tárgyában hozza intézett interpellációjára. Mindent elkövet, hogy a kiállítást mindenki minél könnyebb módon meglátogathassa s újabb kedvezményeket tenni már mivel sem volna indokolt. A szegényebb lelekészek rendszeren tanítással is foglalkoznak s így eo ipso részesülnek abban a kedvezményben, mint a tanítók. Kéri válasza tudomásul vételét.

Vörös József: A választ nem veszi tudomásul.

Dániel Ernő: Debreczen város tisztviselőinek megadta a kedvezményt, de nem a kiállítás alkalmából, hanem, mert a vasúti kedvezményeket illetően a törvényhatósági tisztviselők egy elbánás alá esnek az állami hivatalnokokkal.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Kiseb interpellációk.

Perczel Dezső belügyminiszter: Felel Molnár Józsiásnak K.-Vásárhely tulajdonát képező Kecskés-Zsiros havas Romániához szakadt

részének a Sz-Spiridion zárda általi erőszakos elfoglalása tárgyában. Tudomása van arról a dologról, oda igyekeznek, hogy a város a szenvedett kárért minél előbb kárpótlást nyerjen Romániától.

A ház a választ tudomásul veszi.

Perczel Dezső, belügyminiszter: Visontai Somának, Ujvidék város által kivetett katonabeszállásolási pótdadó tárgyában felelt.

A ház a választ tudomásul veszi.

Anyakönyvek.

Perczel Dezső: belügyminiszter felel Szederkényi Nándor interpellációjára Heves, Borsod, Szolnok vármegyék anyakönyvi felügyelőjének kortes szereplése tárgyában. Sem olyan tényálladék nem volt kideríthető, melyből visszaélés történt volna; egyszerűen jogait gyakorolta.

Szederkényi Nándor: Kifogásolja, hogy a miniszter olyan dolgokra válaszolt neki, amiket ő nem is kérdezett, a mellékes körülményekre bőven kiterjeszkedett, hanem a dolog lényegét hallgatással mellőzte. A választ tudomásul veszi.

Perczel Dezső, belügyminiszter: Felolvassa Szederkényi interpellációját szóról szóra. Szederkényi azt mondta, hogy csak a mellékes körülményekre terjedt ki. Ő kiterjedt mindenre, ami az interpellációban kérdésképpen hozzátüntetett, egyébként pedig megjegyzi, úgy látja, hogy ez az egész interpelláció mellékes.

Szederkényi Nándor viszonzválasza után a ház a választ tudomásul veszi.

A ház vita nélkül elfogadja Horváth Gyula indítványát, az imparlamentáris kongresszus költségeinek fedezete tárgyában.

Podmanitzky—Kassits.

Chorin Ferencz előadó: Jelenti, hogy a mentelmi bizottság Podmaniczky Frigyes br. mentelmi jogát a Kassits-féle pörben felfüggesztette.

Következnek interpellációk.

Veress József: Kérde a vallás és közoktatásiügyi, valamint a belügyminisztert, hogy az ág. evang. vallásnevének használatában miért nem járnak el egyöntetűen?

Wlassics miniszter feleli, hogy ők a törvényes elnevezést használják.

Perczel feleli, hogy az anyakönyvekben egy betű hibával vezetik be a vallást, de ezen változtatni igen nehéz.

A választ tudomásul vették.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Javasolja, hogy a ház szeptember 3-ig ne tartson érdemleges ülést.

A ház elfogadja.

Elnök: Kéri a házat, hatalmazza föl, hogy ő felségét születése napja alkalmából üdvözlhesse. azután az ülést bezárja.

TÁJÉKOZTATO.

Junius 26., 27. A női-ipariskola vizsgálata és munkakiállítás, Sal Ferencz-utcán. 27-én. A régészeti és történelmi muzeum ünnepélyes megnyitása.

Julius 1. Aradi mérnökök és építészek utja Nagyváradra.

UJDONSÁGOK.

* **Dr. Schlauch Lőrincz**, biboros és nagyváradi püspök több ezer forintba rugó kegyományban részesítette gazdatisztjeit, hogy módot nyújtson nekik a millenniumi kiállítást meglátogatni és tapasztalataikat gyarapítani. Három uradalmának tiszti karának ugyanis kiutalványoztatta az utiköltségeket Budapestre és vissza, valamint megfelelő szabadságidőben is részesítette. A tiszti kar tagjai részéről felkértek, hogy legmélyebb hálójukat ez uton is tolmácsoljuk, amit annál szivesebben megteszünk, mert bizonyon reméljük, hogy a szerzett tapasztalataik megyénk mezőgazdaságának hasznára is fognak válni.

* **Szabálytalanság a nagyváradi posta- s táviró-hivatalnál.** A helybeli posta- s táviró-hivatal főnökségénél többször tett előterjesztésünk hiábavalónak bizonyulván, kénytelenek va-

gyunk a nyilvánosság előtt megróni azt a menthetetlen hanyagságot, mely ott a sürgönyök leadásánál elburjánzott. A táviratokat ugyanis nyitva hordják szét az egész városban, holott a szabály az, hogy azokat gondosan leragasztva kell a kihordó szolgálak útján kézbesíteni. Azonfelül kezünk közt van a helybeli postás táviró-hivatal főnökének két rendbeli hivatalos átírata, mely egymásnak ellentmond. Az egyik ugyanis azt mondja, hogy egy táviratot fél 11 órakor éjjel visszatartottunk, holott az nekünk csak háromnegyed 12 órakor éjjel lett kézbesítve; a másik hivatalos átírat ezt visszaszivja, azt állítván, hogy az említett sürgöny csak 11 órakor éjjel adatott föl Budapesten. E két szépséges átírat ugyanegy napról, f. é. jun. 24-ről kelt, és szerkesztőségünkben bármikor megtekinthető mint kézzel fogható bizonyítéka a rendtelenségnek és megbízhatatlanságnak, mely a helybeli posta s táviró-hivatalnál tapasztalható. Ma éjjel ehhez még egy újabb ily rendtelenség járult. Minthogy ugyanis kifogást emeltünk az ellen, hogy sürgönyeinket nyitva hordozzák körül az egész városban, ma nem akartuk addig a kézbesítésről szóló szelvényt aláírni, amíg meg nem győződünk arról, hogy a sürgöny le van-e ragasztva, amint a szabály rendel. Eme kívánságunk teljesítését a kihordó szolga megtagadta, azt követelvé, hogy előbb láttatnánk alá a szelvényt, majd akkor kegyes lesz a sürgönyt átadni. Minthogy pedig amannak aláírása után akármi csoda papírt is átadhatna, például cigarettapapírt, kénytelenek voltunk a kihordó szolgát elutasítani és más úton a sürgöny átvételéről gondoskodni. Ezek után a közönség ítéletére bizzuk ezt az eljárást a helybeli táviró-hivatalnak és felhívjuk a kereskedelmi miniszterium figyelmét erre az önkénykedésre azzal a kérelemmel, szabadítsa meg a közönséget oly hivatalnokoktól, kik nem képesek hivatásukat fölérteni.

* **A közoktatásügyi miniszteriumból.** Báró Jeszenszky Béla dr. és Gorcsa László dr. fogalmazók minisztr. segédtitkárokká, ifj. Ballassa István dr. és Majovszky Pál dr. segédfogalmazók fogalmazókká, Szemler Jenő és Monszpart Ödön dr. fogalmazó gyakornokok segédfogalmazókká; Wolff Nándor végzett joghallgató pedig fizetéstelen fogalmazó gyakornokká neveztetett ki.

* **Feljelentett városi tisztviselők.** A miniszter által meg van állapítva, hogy a nagyvárad állatvásárokon hány krajczár díjat szedhet a város illető tisztviselője a járlatok átírása, új járlatok kiállítása stb. ilyen dolgokért. Mint értesülünk, a nagyvárad vásárban nem igen respektálták a jóváhagyott díjszabást, hanem magasabb összeget vettek a közönségtől; 10 kr helyett 20 krt, 3 kr helyett 10 kr díjat szedtek. E miatt különösen az állatkereskedők közt gyakori volt a panasz s a vidékiek is igen drágának találták a nagyvárad piacot. A visszaélés R a g á n y János főszámvevőnek és B o r d é Ferenc tanácsnoknak tudomására jutott s tegnapelőtt feljelentést tettek egy rendőrségi tisztviselő és egy városi írnok ellen, és kérik ezeknek állásuktól való felfüggesztését, s a fegyelmi vizsgálat megindítását.

* **Az akadémia nyári szünete.** A magyar tudományos akadémia nyári szünete ma kezdődött. Tegnap volt az utolsó ülés és most október 5-éig az akadémia nem tart ülést. Október 5-ikén lesz az első összes ülés és az I. osztály ülése. Szily Kálmán, az akadémia főtitkára, július elsején két havi szabadságra megy és csak augusztus végével tér vissza. Ez idő alatt júliusban Gyulai Pál helyettesíti augusztusban pedig Pauer Imre.

* **A néppárt szervezkedése a Délvidéken.** Ó-Becséről jelentik, hogy Fonyó Pál plébános

házában az ó-becsei választókerület papsága több világi urral a mult szombaton értekezletet tartott, a melyen a néppárthoz való csatlakozást elhatározták s megtették az intézkedéseket egy nagy néppárti gyűlés megtartására. A nagygyűlésen való megjelenésre felkértek a néppárt vezérét Zichy Nándor grófot is. Temerin község egészben néppárti s a járásban levő szerbek úgy, mint a katolikusok egymásután bejelentik csatlakozásukat a néppárthoz.

* **Vizsgálat az újvárosi irgalmas nénék óvodájában.** Élvezetes gyermekünnepély folyt le tegnap az irgalmas nénék óvodájában. A zárvizsgálat valóságos versenyé fejlődött, oly ambícióval s z a v a l t a k s énekelték a kisiskolák, mindenáron tulakartak egymáson tenni s mindegyik magának akarta megszerezni, az elsőség pálmáját. A fiúk, kardosan, katonásan öltözve tornagyakorlatokat s játékokat mutatnak be s a közönség valóban gyönyörrel szemlélte az apró gyermekek működését.

* **A városháza terveit.** A városháza terveit közül a szűkebb körű bíráló-bizottság ajánlatához képest a közgyűlés négy terv megvételét határozta el 1000—1000 frt összegért. A kijelölt tervek tulajdonosai közül három: A »Patricius,« Szent László I. és Városczimer jelleggel ellátott tervek készítői kijelentették, hogy hajlandók a kettő összegért a városnak átadni a terveket; a negyedik: »Szent László II.« jellegű terv tulajdonosa Lang Adolf budapesti építész pedig kikötések mellett hajlandó elfogadni tervezeteért az 1000 frtot. Így azt kívánja, hogy a kiépítésnél, a tervek átdolgozásánál őt figyelembe vegyék. A városi tanács ilyen körülmények közt csak az előbbi három terv megvételét ajánlja a közgyűlésnek, mert a kikötések elfogadása sok kellemetlenséget okozhatna a városnak.

* **A kath. tanítók nagygyűlése a kiváló érdeklődés folytán fényesnek ígérkezik.** A mi az ünnepélynek fényét emeli, az a fogadalmi zászló felszentelése, melyet báró Hornig Károly veszprémi püspök fog végezni. Kívánatos is, hogy azon a maradandó emlékü ünnepélyen minél több tanító részt vegyen, mert ha szép és fenséges volt is a júniusi bandériumi felvonulás, szép és fenséges lesz a júliusi is, midőn a nemzet alapvető napszámosai vonulnak fel, a katolikus tanítók, kik kilenczszázadon át a kard- és kereszt-hűségre tanították és nevelték a nemzet gyermek és ifju sarjait.

* **A kolera Afrikában.** Alexandriából jelentik, hogy a kolera szünőben van. Kairóban is már csak a legszegényebb nép közt szedi áldozatait; naponta 10—15 haláleset fordul elő. Új járványfészekké lett azonban Fayum kerület, ahol napjában száznál többen halnak meg.

* **Egy káplán pöre.** Rudolf Mátyás szászvári segédlelkész ellen Kovács segédjegyző följelentése folytán vizsgálatot indítottak állítólagos kormányserzés miatt. A pécsi kir. törvényszék vizsgálóbírája befejezte már a vizsgálatot, melynek eredményeképen a törvényszék 2003 szám alatti végzéssel vád alá helyezte a nevezett káplánt. Vádlott, mint értesülünk, Bodó Aladár dr. ügyvéd által képviselteti magát, ki a vádhatározatot meg fogja felelbezn.

* **Gyászhir.** Résztétel vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak fájdalomtelt szívvel jelentik, a szerető jó édes anyja, gyermek, testvér, sógornő, rokon és barátónak özv. Daday Oláh Istvánné szül. Vinnai Draveczky Draveczky Olgának, folyó hó 24-én reggeli 4 órakor életének 46-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyan e hó 26-án d. e. 10 órakor fognak ez ev. ref. egyház szertartása szerint Nagypereczes-utca 783. számú háznál megtartatni s az Olaszai temetőbe örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességgelre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyváradon, 1896. június 24. Édes anyja: özv. Draveczky László

lóné, szül. Okolicsányi Julia, unokái, továbbá testvérei: Draveczky Erzsébet férj. Bihary Károlyné, Draveczky Ede. Sógor és sógornői: Kubinyi Kálmán és gyermekei, Bihary Károly és gyermekei, Oláh Béla, Oláh Mária, Rápoli Nagy Dezsőné és gyermekei, Draveczky Edéné és gyermeke. Béke hamvaira!

* **Elutasított semmiségi panasz.** Gelsei Biró Zoltán fővárosi fiatal hírlapíró előtt, kit a Kovács szászvári segédjegyző ellen elkövetett becsületsértés miatt esküdtszéki verdikt alapján tizennégy napi fogságra és 30 frt. pénzbírságra ítelt a pécsi kir. törvényszék, minap hirdették ki Pécselt semmiségi panaszának eredményét, mely szerint a kir. kuria a panaszt elutasította, minek folytán a törvényszék ítélete jogerőssé vált. A személyesen megjelent gelsei Biró Zoltánt Sável t.-széki elnök azonnal átadta Rákossy Imre dr. kir. alügyésznek, az ítélet végrehajtása végett.

* **A vizpocséklás ellen.** A vizpocséklás kérdésével tegnapi ülésében foglalkozott a városi tanács. Falragaszokon hívják fel a városi közönséget, hogy a vízvezetők vizét ne pocsékolják, mert ezáltal könnyen kellemetlenségek állhatnak elő. A felhívásban kéri a tanács a közönséget, hogy a csapokat csak a vizvételnél nyissák ki s egyébkor zárva tartásák; az udvarokat, kerteket naponként csak egyszer, a szükséghez képest locsolják, egyáltalában csak a házi szükséghez fogyasszák a vizet. A Tanács utasításához képest a rendőrség állandóan ellenőrzi, hogy mely házaknál hagyják nyitva a csapokat s az illető háztulajdonosokat 50 frtig büntetik s költségrek vizórát állítanak fel. Annálkább óva inti a város a közönséget a vizpocséklástól, mert ellenkező esetben kénytelen lesz a város a vízvezetéket elzárni s csak bizonyos időre nyitja meg naponként. Végül felhívják a háztulajdonosokat, hogy a vízdíjakat július 15-ig fizessék be, mert ellenkező esetben a házi vízvezetéseket elzárják.

* **Milyenek lehetnek a csókok.** Hogy a csóknak mennyi változata van, erről némi halvány fogalmat nyújt a következő fogyalékos lista, melyet egy német lap egy magánlevélből közöl: A csók lehet: hideg, meleg, fagyos, égő, jeges, lángható, hűvös, langyos, szeremtéljes, közönyös, illatos, zamatos, balzsamos, szenvedélyes, részvétnel, boldogító, hosszú, örjögő, pokoli, lágy, lehűtő, mohó, mámorító, hízogó, esábitó, örömtéljes, ajátos, tiszteletli, szívélyes, üde, fájdalmas, félig szelíd, bolond, isteni, csöndes, hangos, gyöngéd, lopott, bűnös, átkos, égi, emésztő, sejtelmes, izzó, perzselő, ideges, lelketlen, kábitó, futólagos, felületes, aggodalmas, gyötrelmes, remegő, villamos, viharos, gyors, hűtlen, józan, rémséges, sivár, lázas, nővéri, fivéri stb.

* **A kongrua.** Az egeri érsek ur a lelkészi kongrua rendezésének alapjául szolgáló jövedelmi összeírásra vonatkozó körlevelet bocsájtotta ki az egyházmegye papságához. E körlevélben meg van határozva, hogy 60 nap alatt az összeírásnak a kerületi esperesek közreműködése mellett el kell készülnie és az egyházmegyei hatósághoz beküldetnie. Egyszermind utasítás foglaltatik a körlevélben arra nézve, hogy az összeírás miként eszközöndő.

* **A tolonczház építése.** A Nagyváradon építendő tolonczház terveit leküldte a miniszter s az építkezésre 10,000 frt államsegélyt engedélyezett; a bírság pénzeket azonban nem engedti az építkezésre fordítani. A tervezet kivitele 42,000 frtba kerülne. A városi tanács megbizta Busch Dávid főmérnököt, hogy új, egyszerűbb és így olcsóbb tervet készítsen, amelyet a város nagyobb megterhelhetés nélkül felépíthet.

* **Követésreméltó példa.** Magyarország mostani közoktatásügyi kormánya tudvalevőleg titkon nagyban fáradozik a felekezeti s különösen a katolikus iskolák államosításán. A kiszemelt iskolának a nyakára küldik azt a bizonyos államsegélyt s ennek a révén a segélyezett intézetet állami tulajdonnak tekintik.

Pándorfon is így akarták elkeresztényteleníteni a katolikus iskolát. De a terv nem sikerült. Megakadályozta ezt Pándorfnak híthű kegyura, Harrach József gróf, a ki az iskola fentartására még szükséges összeget a községnek egyszerűsmindenkorra biztosította. Kövessék minél többben magyar katolikusaink közül az osztrák főúr szép példáját!

* **Meghalt a rendőrségnél.** Rövid Imre 63 éves öreg ember, tegnap Vasfürdő-utczán, a párispatak előtt összeesett. Esméletlenül szállították a rendőrséghez, hol rövid idő múlva meghalt. Zsebeit kikutatva, abban egy »opsitot« találtak, melyből megtudták a szerencsétlen öreg kilétét állapítani. 1863-ban született s nyolcz évig volt katona. A hullát beszállították a bonczházba.

* **Roskatag templom.** A Szentlázári gör. kath. templom annyira roskatag volt, hogy a hatóság életveszélyesnek látta engedni, hogy benne tovább is istentiszteletet tartsanak s emiatt bezárását elrendelték s mi megtörténvén, most egy e célra átvett lakóházban jönnek össze a hívek, minden vásár- és ünnepnap.

* **Összeszólalkozásból gyilkosság.** G. V ir á g Sándor, E r d ő d y Gábor és I s t v á n kötegyáni lakosok Kiri Györgyvel a koresmában ittak s a mulatságnak az lett a vége, hogy összeszólalkoztak ez utóbbival s őt a koresmából kilökték s később utána mentek s léczdarabokkal oly sulyosan összeverték, hogy harmad nap múlva belehalt sebeibe. Tegnap tartott ez ügyben végtárgyalást a törvényszék s V ir á g o t halált okozó sulyos testi sértés vétsége miatt hat évi, a két II-od rendű vádlottat pedig, mint bűnsegédekét négy-négy évi fegyházra ítéltek.

* **Tűz Komádiban.** Éjfélt után 2 óraker ismeretlen okból tűz ütött ki Varga Sándor udvarán, mely csakhamar az épületbe is belekapott és elhamvasztotta. Az erélyes tűzoltóságnak sikerült a tűz tovaterjedését megakadályozni.

* **Halálozás.** Szabó Péterné, szül. nemes Ferenczy Szücs Krisztina Tenkén folyó év június hó 23-án, élte 36-ik, boldog házassága 13-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt, temetése ma, folyó hó 25-én d. u. 3 óraker lesz Tenkén Nagyváradi-utca 419-ik sz. a. lakásától. Az elhunytat férjén s gyermekein kívül nagyszámu rokonság gyászolja.

* **Mily modern az új perzsa sah!** Muzaffer-eddin sah »komoly« reform tervekkel foglalkozik, legelső terve az adók emelése. Azután mondja valaki, hogy »ázsiai állapotok . . .«

* **A lezuhant gózsikló.** A budavári szerencsétlenség miatt folyó bűnpörben, miután a megsérült külföldi hírlapírókat s a többi érdekelteket is jórészt kihallgatták már, a bíróság ma a helyszínen járt. A második szemlét tartották meg, melyet a tényállás megállapítása végett Saly Dezső központi vizsgálóbíró rendelt el. A sikló pályájánál a szemle megejtésére Baráth Zoltán királyi alügyész és Zelenka Lajos dr. albíró jelent meg a büntető törvényszék részéről, a kik egész napon át tartott vizsgálódással a sajnálatos esemény pontos leírását vették jegyzőkönyvbe. A bírói küldöttség holnap számol be az eredménnyel a törvényszéknek.

* **Készül a tűzér-laktanya.** A honvédelmi miniszter a napokban kérdést intézett Nagyváradi városához, hogy készül-e már a tűzér-laktanya. A tanács tegnapi ülésében foglalkozott a leirattal. Értesítik a minisztert, hogy az építkezést már megkezdették. A laktanya nagy lovagló-iskolájának vas fedél-szerkezetére versenyárgyalást irnak ki; a laktanya építésére vonatkozó szerződést pedig bemutatják a július hónap elején tartandó törvényhatósági közgyűlésnek jóváhagyás végett.

* **Egy diplomata, a ki fűtyöl.** Szófiában a Silvestrelli diplomáciai ügyvivő az unionklubból való távoztakor ismétellen fűtyölt. A csendőrök, kik azt hitték, hogy vészjelt hallottak, oda-siettek és az ügyvivőt a ki folyton fűtyölt, elvezették a rendőrbiztossághoz, a hol az ügyeletes altiszt a csendőröknek megparancsolta, hogy azt

az embert, a ki fűtyölésével feltűnést okozott, a rendőrségre kísérik át. Silvestrelli itt mutatta fel névjegyjét. Nemsokára oda érkezett 2 tanu is, k kö-zül az egyik Mihailovszki képviselő volt. Silvestrellit az ő közbenjárásukra szabadon bocsátották. A diplomáciai ügyvivő éles módon bírálta a rendőrhatalom eljárását és dühében szettördelte botját. Ugy vélekedett, hogy a rendőrgyűzők a diplomáciai testület tagjait ismerni tartoznak. Az esetben eljárt altisztet és a csendőröket állásukból elbocsátották.

* **Temetés szertartás nélkül.** Különös eset történt a napokban Decsen, a hol Tóth Gábor földműves hasonnevű kis fia halt meg. Az apa bejelentette a kis halottat az anyakönyvvezetőnek, majd a r. k. tanító is fölkereste, hogy a temetés iránt intézkedjék. A tanító kijelentésére, hogy stólat is kell fizetni, Tóth Gábor eltávozott, azt hajtogatva, hogy a polgári házasság értelmében se papnak, se kántornak nem kell fizetni. És csakugyan Tóth nem is fizetett se a plébánosnak, se a kántornak, hanem pap, kántor és beszentelés nélkül maga temette el gyermekét. Ez most már hamatosan a második eset, hogy Decsen beszentelés nélkül temettek. Az esetet a decsi r. k. kántor-tanító bejelentette a főszolgabíró-ságnak.

* **Czigányok veszedelme.** A várad-velencei téglagyáraknál lakó cigányokat a város kitélepíti a Külváros szélére s ott ad nekik ingyen házhelyeket. Kiköti azonban a város, hogy házaikat téglafalakkal, zindely fedéllel kell építeniök. A morék azonban nem bírják így felépíteni a házaikat, s kérték a várost, hogy az új telepen is legalább egyelőre, kunyhókat építhessenek. A városi tanács a kérelmet még csak azért sem adhatja meg, mert a kunyhók építését az építkezési szabályrendelet tiltja. A cigányok kérelmét különben a tanács a jövő heti közgyűlés elé terjeszti.

* **Időszaki üstökös.** Az 1889-ben Brookes által felfedezett üstökösnek, mely leginkább azért érdekes, mert az asztronomus szemei előtt több üstökösre bomlott szét, hét évenként befejeződő eiptikus pályája van. A csillagászati számítás szerint ez évben kellett ismét megjelennie s valóban meg is jelent a hónap 21-én reggel a nizzai Savelle falu közelében. Az üstökös csupán a nagy görcsővel volt látható.

* **Őrült a kerékpáron.** Bécs utcáin hétfőn egy ember vonta magára a figyelmet az által, hogy örületes gyorsasággal biciklizett a legnépesebb helyeken, nem törődve sem azzal, hogy elgázol valakit, sem azzal, hogy saját magának a nyakát szegi. A rendőrök kétszer megállították s fölirták, az illető azonban tovább rohant, úgy, hogy harmadszor végre lefűltek s bekisérték a rendőrségre. Itt aztán kitűnt, hogy őrült. A neve Dragowanitsch Ferenc s gyógyszerész volt. Bevitték a megfigyelő osztályba.

* **Az ikrek.** Angliában a chathami haditörvényszék a napokban két oly fiatal ember fölött ítelt, kik oly bámulatosan hasonlítanak egymáshoz, hogy csak a legélesebb szem tud közöttük különbséget tenni. Mindketten ugyanegy órában születtek, együtt nevelkedtek, egy mesterséget tanultak, egyszerre csapnak fel katonának, együtt szöktek meg a katonaságtól s egyszerre fogták el őket. S most egyforma büntetést is kapnak: 28 napi nehéz munkát.

* **Szülők figyelmébe.** Egy növendékpap helyben ajánlkozik a szünidő folyamára gymnáziumi s reáliskolai tanulók tanítására. Bővebb fölvilágosítás lapunk szerkesztőségében nyerhető.

* **Rövid hírek. Jóváhagyott alapszabályok.** A nagyszalontai 3-ik polgári kölesönösen segélyző temetkezési társulat módosított alapszabályait a belügyminiszter a jóváhagyási záradékkal ellátta. — **Nagybecskerekéi szenzáció.** N.-becskerekéi tudósítónk jelenti, hogy Torontálmegye alispánja Nagybecskerek város polgármestere, ellenőre, pénztárnoka és számvevője ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el. — **Egy herceg primiciája.** Miksa szász herceg augusztus elsején mutatja be az Urnak első szent miséjét a drezdai udvari templomban. A misén jelen lesznek az udvar összes tagjai. — **A bécsi egyetemi új rektor.** A bécsi egyetemen tegnap

volt a rektorválasztás, mely alkalommal Menger Antal dr. ez évi rektor helyébe Reinisch Leó dr. a filozófiai fakultás tanárát választották meg rektornak. — **Az orosz csári pár** Bécsben három napot fog időzni. E napokra Ferencz Ferdinánd is Bécsbe jön. — **Vitás trónöröklés.** A berlini »Kreuztg« szerint a lippe-fejedelemségi trónöröklés kérdését választott bíróság fogja eldönteni. — **Sikkasztó igazgató.** Belgrádban Ilics Pétert, az állami bányaművek igazgatóját, ma több éven át üzött sikkasztások miatt letartóztatták. — **Politikai pofonok.** Rómából jelentik: Marchesse Guiccioli alprefektus Franzi köz-égi tanácsossal az utczán politikai vitába keveredett, melynek folyamán Guiccioli Franzit arezul vágta. Franzi replikázott, úgy, hogy szét kellett őket választani. Az affért párbajjal intézik el. — **Bicikliző tengernagy.** Nápolyból sürgőnyzik: Seymour tengernagy hajójának tisztjeivel szombaton Nápolyból biciklikirándulást tett Pazzuoliba. Visszafelé több olasz kerékpáros kísérte el őket egész Nápolyig.

Nagyvárad orsz. képviselője itthon.

Nagyvárad képviselője, Tisza Kálmán tegnap este érkezett városunkba, hogy megtartsa beszámoló beszédét. A pályaudvaron fogadtatására megjelentek: B e ő t h y László főispán, S a l Ferencz polgármester, S z u n y o g h Péter alispán, S z u n y o g h Szabolcs orsz. gyűlési képviselő, P a p p, pénzügyigazgató, M i l l y e Gyula, ifj. T i s z a Kálmán; S c h ö f l i n g postaigazgató, továbbá az állami városi és megyei tisztikar s ezeken kívül, néhány nagyváradai polgár.

A vonat 7 óra 8 perczkor érkezett meg s Tisza Kálmánt S a l Ferencz polgármester röviden üdvözölte mire az előbbi megköszönvén, a fogadtatást kíséretével kocsira ült. Velejöttek: G a j á r y Ödön, M i k s z á t h Kálmán, B a r a n y i Ödön, V é g s e ő Gellért, T e l e g d i József, B e ő t h y Algernon, R e z e y Szylviusz, P a p p Géza képviselők stb.

A bevonulásnál, Tisza, S a l Ferenczcel ült egy kocsiban s a generális megütközéssel nézte, hogy mily kevés érdeklődést tanúsít iránta Nagyvárad közönsége. Különösen a törvényszéki tisztviselők távolmaradása tűnt fel. A p a p s á g részéről a fogadtatásnál senkisémet jelent meg, s csak S z é c h e n y i Jenő kanonok fellobogózott kocsija jelezte, tulajdonosságának az ünnepélyen való részvételét. S z é c h e n y i, ezalatt a kath. körben időzött s innét hazahajtatott lakására, honnét gyalog ment a biharmegyei kaszinóba, de mivel már itt nem találta Tiszát a lakására ment s innét Tisza Kálmánnal s ifj. Tisza Kálmánnal együtt mentek a »Rózsabokorba.«

Tisza Kálmánon, amikor belépett a helyiségbe látszott a megütközés, hogyne, hiszen oly kevesen voltak ott jelen, mint egy közönséges mulatságon s szinte bántotta őt az a lágymeleg éljenzés, melylyel fogadták. Bizony ilyenekhez nem volt szokva s még e mellett alig láttunk néhány független embert, mindenütt amerre szem tekintett, csak városi és megyei tisztviselőt lehetett látni, s egy asztalnál néhány k o m á d i i parasztot, kikkel ugyancsak parolázott nagynevű képviselőnk. Egytől meg is kérdezte: »mit csinál az anyjuk, hogy vannak a gyerekek.« Persze nagy derűtség s éljenzés követte a »népszerű« ember kérdéseit.

E társas vacsorán, alig volt jelen 150, nagyváradai választó s a megjelentek, mint már említénk, tisztviselőkből s néhány kereskedőből állottak. A kedélyhangulat is nyomott volt s egyáltalán, eltekintve minden pártoskodástól, politikai állásponttól, szívünkre tett kezekkel mondhatjuk, hogy ez a hideg fogadtatás, m i n k e t i s m e g l e p e t t .

Emléksorok.

— A »Tisza fogadtatás«-ról. —

Tisza Kálmán S a l polgármester üdvözlő beszédére válaszolván, többek közt a következőket mondta: »Többször felkerestem volna önöket, de de nem akartam terhelni választóimat.« Lám, lám! Amire az agg képviselőt nem tudta megtanítani a a feje fölött elviharzott sok idő, megtanította a veszélyben forgó mandátum; — kezd szerény lenni.

*

A banket előtt katzenjammer. A választók sokalták hogy három forintra tették a diszlakoma egy-egy teritékének árát. Egy vén korifeus erre megfelelt:

— Azt mondta Tisza nem tud végig enni egy olesó ebédet . . . megfájul tőle a gyomra . . . Választóinak már előre.

*

Mikor tíz év előtt képviselőnk Váradra jött, diadalkaput állítottak fel, lobogókat hordoztak körül s kirukkolt az egész város és a rendőrséget szaporítani kellett; így sem tudták megfékezni az előre toluó embereket, — egyáltalán, a rendet nem lehetett fentartani s most? *A rendőrség egy része hazament, mert semmi szükség reá; a másik része pedig erővel fogdossa a hallgatóságot. Szaporítják legalább a hatóságilag ki-rendelték számát . . .*

*

Bizony minden lejárja magát. Tisza tegnapi felvonulásánál volt sok felbuzgózott kocsi s a kocsikon? Szolgabírók, jegyzők, anyakönyvvezetők, képviselők, komádi parasztok, egyszóval volt minden, csak választó nem.

Képviselő ur? Vajjon ezek megválasztják, vagyis megválaszthatják-e nagyváradai képviselőnek? Bajosan . . . Mert hát:

Lefelé folyik a Tisza,
Nem folyik az többé vissza . . .

*

A »Királyban« ült a bevonuláskor néhány állólagos kormányparti férfi. És ez urak éljenezték talán Tiszát? Dehog. Szidták és nevelték!

Szegény Tisza Kálmán! Ezek valóságos választók voltak ám, a többi csekély kivétellel otthon maradt.

Ezért hozta magával a segédhadat Budapestről. Közte volt az alvó fakir.

Nagyvárad a II. lakbérosztályzatban.

Örvendetes hirt hozott a nagyváradai állami tisztviselőknak tegnap a posta. Évek óta érezzük azt a vizsás helyzetet, hogy míg egészen kis városok a harmadik, sőt a második lakbérosztályba voltak sorozva, s az ott lakó állami tisztviselők és katonák ennek előnyeit élvezték, addig Nagyvárad városa a negyedik lakbérosztályzatba soroztatott, daczára, hogy a lakbér városunkban igen magas és egyéb körülmények is ugyancsak megdrágítják itt a megélhetési viszonyokat.

Kérés, felterjesztés nem használt; éppen úgy voltunk ezzel is, mint más sereleiminkkel, a kormánytól siket fülekre talált minden panaszunk, kérelmünk.

Tegnap végre megjött a nagyváradai m. kir. pénzügyigazgatóságához a pénzügyminiszter leirata, a melyben tudatja, hogy Nagyvárad város a 1896. év január hó 1-től (visszaható erővel) a második lakbérosztályzatba soroztatott.

Ez által az állami tisztviselők és katonák sokkal előnyösebb helyzetbe jutnak, mert lakbérilletményeik emelkedik s arányosabb lesz a lakbér viszonyokhoz.

Az emelkedés a következő: az V. fizetési osztályban 600 frt helyett 700 frt; a VI. fizetési oszt. 480 helyett 560 frt; a VII. fizetési oszt. 360 helyett 420 frt; a VIII. fiz. oszt. 300 frt helyett 350 frt; a IX. fiz. oszt. 240 frt helyett 280 frt; a X. fiz. osztályban 210 frt helyett 245 frt és a XI. fizetési osztályzatban 180 frt helyett 210 frt.

Nagyvárad városát mint ilyet szintén közelebről érdeklí a kérdés, mert tudvalevőleg a tábornoki lak és más más katonai lakberek szintén emelkednek az új osztályozással.

Mint halljuk, a határozatot csak a legközelebbi napokban tartott minisztertanács hozta meg. Nagyon hamar leérkezett Nagyváradra, mintha csak lelkesítőül akarták volna felhasználni, hogy az állami tisztviselők tüntető ovációval fogadják Tisza Kálmánt — s majdan reá szavazzanak. De ki fizeti a szenet? A polgárság. Ilyen bőkezű adózó Tisza Kálmán.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca.
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca.
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő.
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca.
Pauker Dániel papirkereskedésében Ki-placz.
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca.
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereske delmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

VASUTI MENETREND.**Érvényes 1896. május 1-től.**

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ⁰⁰ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹⁰ éjjel, személyvonat 7 ³⁰ reggel, 3 ⁴⁰ d. u., 1 ⁴⁰ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyes- vonat 1 ²⁰ d. u., szemé- lyv. 3 ³⁰ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁰ regg. személyvonat 10 ⁴⁰ éjjel, 11 ¹⁰ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ³⁰ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., szemé- lyvonat 9 ³⁰ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé ve- gyesvonat 4 ³⁰ reggel, 1 ⁴⁰ d. u.	Vaskó - Belényes felől, vegyesvonat 11 ⁰⁰ d. e. 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé ve- gyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁰ d. u.	Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este,
Ósi-Kót-Gyoma felé szemé- lyvonat 7 r., vegyes- vonat 1 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől ve- gyesvonat 10 ⁰⁰ d. e., személyvonat 8 este
Püspök- és Felix-fürd- dóbe 8 ³⁰ reggel, 4 ¹⁵ d. u., 7 ²⁰ este, 6 ¹⁰ * reggel 2 ⁰⁰ * d. u. 9 ¹⁰ * este.	Püspök- és Felix-fürd- ból 10 ¹⁰ d. e., 6 ²⁰ este, 8 ⁵⁵ este, 8 ¹⁰ * reggel 3 ³⁷ * d. u., 10 ⁵⁴ * este.

* A csillaggal jelöltek csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

EGYESÜLETEK.

Meghívó. A »Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet« választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi június hó 26. napján d. u. 4 órakor lakásomon tartandó választmányi gyűlésre meghívni. Nagyvárad, 1896. június 24. Özv. Báró Gerliczy Félixné elnöknő.

Meghívó. A »Biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egylet« folyó évi június hó 27-én a latin szertartású székesegyházban tartandó isteni tisztelet s ezt követő diszgyűlés után fogja átadni most épült muzeum-épületét rendeltetési céljára. Tisztelettel felkérem Nagyvárad város törvényhatósági bizottsági tagjait, hogy Nagyvárad városára és vidékére kulturális tekintetben oly nagy fontosságú ünnepélyes átadáson minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek, megmutatván ez által, hogy városunk hatósági képviselete a közművelődési intézmények iránt mindenkor kiváló szeretettel és érdeklődéssel viseltetik. Megjegyzem, miszerint az ünnepély fentebb jelzett napon d. e. 9 órakor veszi kezdetét a nagyváradai latin szertartású székesegyházban tartandó isteni tisztelettel. Nagyvárad, 1896. június 24. Sal Ferencz, kir. tanácsos polgármester.

Dalpróba. A zenekedvelők egyesületének énekkarát kérem, hogy ma esti fél 7 órakor rendez helyiségünkben egy rövid próbára teljes számban és pontosan megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1896. június 25. *Beleznay Antal.*

Meghívás. A »Biharm. népnevelési egyesület« választmányja, június hó 27-én, szombaton délután 5 órakor a községi polgári iskola, Nagypiacz-téri palotájában (földszint) levő hivatalos helyiségében ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja: *Az elnökség.* Nagyvárad, 1896. június 24.

IRODALOM.

— **A katolikus egyházi zene-közlöny** 7. száma megjelent. Tartalma: Egységes énekes könyv, dr. Simar H. paderborni püspök rendelete az orgonálásról; Verbum supernum (hymnus) Énekek a legméltóságosabb oltári Szentségről; Gyémántok a régi magyar énekek-ről; Irodalom; Vegyesek.

— **Az üdvösség utja.** Nincsen a világon fontosabb ügy az egyes hívőre nézve, mint saját lelkének ügye. Mert ha lelkét üdvözítette, akkor mindent megnyert, habár talán egész életén át a szegénységnek legkeserűbb kenyerét eite volna is; és ha elvesztette egyetlen lelkét, akkor mindent elvesztett, habár a világon talán a legfényesebb királyi trónon ült volna is.

A lelki élet ügyének e fontosságát szem előtt tartva, a legjobb szolgálatot véltem tenni az által, hogy a lelki élet egy tündöklő csillagának, Liguori Szent Alfonznak idevágó művét hazai nyelvünkre átültettem. A kidolgozás egyszerűsége kedvessé fogja tenni a könyvecskét mindenki előtt, a ki lelkének üdvösségére még ad valamit. És e művecskéből meg fog tanulni lelkének végtelen becsét felismerni és életét ehhez képest berendezni. És ha egyetlen lelkét sikerült e könyvnek megnyerni saját örök üdvösségének, úgy fölötté meg lett jutalmazva a csekély fáradság, a mit e kiválóan jeles mű lefordításával kifejtettem.

A könyv czime: »Az üdvösség utja.« Megjelenik július hó végén. Terjedelme körülbelül 25, jól olvasható betűkkel nyomot iv. Ára fűzve: 1 frt 50 kr, angolvásznonba kötve, színes emblémmel: 2 frt, finomabb papíron, finomabb kiállításban: 2 forint 50 krajczár. Selyemkötésben: 3 forint.

Megrendelhető a fordítónál, Varga Mihály karkáplánál Vácson.

A gyűjtők sok előnyben részesülnek és a könyv terjesztésével a lelkek legfőbb ügyében felette hasznos szolgálatot végeznek.

Rovatos gyűjtőik kívánatra a fordítónál kaphatók.

Ugyanezen szerzőtől megjelent és nála kapható:

Borus napok. Elbeszélések. Negyedik kiadás. Csinos angolvásznonkötésben: 2 frt.

Alkalmi Szentbeszéd. A magvető Jézust ábrázoló színes emblémmel ellátott angolvásznonkötésben: 4 frt.

MULATSÁG.

Tánczszal egybekötött műkedvelői előadás Komádiban. Igen jól sikerült műkedvelői előadást tartottak f. hó 21-én a komádi iparosok, mely alkalommal: »Az Igmándi kispap« című 3 felvonásos népszimű adatott elő. Az előadás Kiss Sándor tanító ügyes rendezésének és oktatásának az eredménye. Az előadást reggelig tartó táncz követte, melyen az előkelőségek közül is sokan részt vettek.

Asszonyok: Madary Istvánné, Kis Sándorné, Guttman Ignáczné (Fancsika), Adler Józsefné, Barbócz Gáborné, Kiss Károlyné stb.

Leányok: Madari Coelesztin és Lenke. Kiss Ilka, Kiss Irén és Kiss Ilona, Adler Matild, Guttman nővérek (Fancsika), Brodi Irén.

SZINHÁZ.

Törvénytelen fiu.

Dumes-nek egyik darabja került ismét színre tegnap, csekély számú közönség előtt pompás, művészi magaslapon álló előadásban. Az előadás sikerét főképp az ügyes szereposztásnak tudhatják be, mert mindenki egyéniségéhez méltó szerephez jutott s az előadók igyekeztek is vállvetve eleget tenni hivatásuknak.

E. Kovács Gyula (Sternay Károly) vált ki első sorban a szereplők sorából, nagy művészetével, átgondolva, minden részletében finoman megjátszva mutatta be Sternay szerepét, különösen az utolsó két felvonásban ért el nagyobb hatást s derűtséget a rangkórságot sotirizáló szerepében.

Szentgyörgyi Dorgebach marguis-ja egyike volt az ő ismert művészi alakításainak.

Dicsérnünk kell Bartost (Tressond jegyző) ki legszebb reményekre jogosít játékaival, fiatal színész létére természetesség othonosság jellemző játéka.

Az összevágó előadás sikeréhez még Szerény (Vignot Klára) Cserny (Sternay Hennette) Laczkó (Marguis nő), Klenovits (Jaques) valamint Fekete Rózsika (Hermin) — ki kedves, rokonszenves jelenség volt s érzéssel játszott — játéka járult.

P. J.

Hírek a szinkörből. Ma adják a »Kis h ö r e s ö g« pompás, mulattató francia bohózatot 3 felvonásban. Kötő szerepe van a darabban S. Áldor Juliskának és Vendreinek, a II-ik felvonásban előforduló »Gavotte« tánczot is ők ketten adják elő. A többi főbb szerepet Kantay Teréz, Szentgyörgyi István, Rózsahegy K., Bartos Gyula, Janovics és Szatmáry játsszák. — Pénteken Fa Girolamo kerül színre, a főszerepeket György Ilona, E. Kovács Gyula, Szentgyörgyi I. és Janovics s. a. l. Somló Sándornak epályanyertes tragédiája nagyon gondos előadásban lesz nálunk bemutatva, s az előjegyzések már is szépen folynak a pénztárnál ez estére. — Serényen folynak továbbá az előkészületek Tékozló látványos színműre is, a mely közelebről lesz nálunk előadva.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki szünet. A kir. törvényszék büntető ügyosztálya a mai nap, nem tart ülést.

Szándékos emberölés. A kézi korcsnában Vaday Károly, Borsy Imre és Papp József együtt beszélgettek a napi eseményekről s úgy hét órájában beállított a korcsnába Mező András és kérte Nagy Sándor szintén bent levő tanítót, hogy énekeljenek neki valamit, de Nagy szabadkozott, hogy nem tud ő énekelni s ekkor felállt Vaday, hogy majd dalol ő egy nótát. Mező András erre gunyosan válaszolta, hogy: »ezigány vagy te, tudsz is te énekelni.« Vaday nem szólt semmit e szavakra, de társai biztatták, hogy ne hagyja annyiban a dolgot és mikor Mező kiment a korcsnából, a nevezett Borsival s ez utóbbi megfogta Mezőt, Vaday pedig kést rántott és kétszer beleszurta s eközben odaérkezett Papp József is s ő is segédkezett társainak. A törvényszék a tegnapi tárgyaláson Vadayt a büntető törvénykönyv 270. §-a értelmében szándékos emberölés vétsége miatt 10 évi, társait pedig mint bűnrészeseket 6—6 évi fegyházra ítélte. Vádlottak az ítélet ellen fellebbeztek.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntetőügyi osztálya, holnap, június 26-án a következő ügyeket tárgyalja:

- I. Rablás büntetével vádolt Horváth Ödön bűnügye.
- II. Rablás büntetével vádolt Muntján János és társa bűnügye.
- III. Hamis eskü büntetével vádolt Tarter István, bűnügye.
- IV. Sikasztás vétségével vádolt Lichtenstein Jenő bűnügye.
- V. Hivatalos hatalommal való visszaélés vétségével vádolt Tyűzte György bűnügye.
- VI. Lopás büntetével vádolt Farveánó Erzsébet bűnügye.

Királyi tábla.

— Elintézett ügyek. —

Büntető tanács.

Urbán Adolf.

1991. Braun Adolf, csalárd bukás, — rendelet.
2016. Szilágyi József, súlyos testi sértés, — megváltoztatva.
2024. Kiss Sándor és társai, hamis tanúzás, — rendelet.
2035. Lipták János, könnyű testi sértés, — visszautasítva.
2090. Szeges Tamás, szándékos emberölés, — megváltoztatva.

Pognár Dénes.

1577. Özv. Vas Mihályné, magzat elhajtás stb — feloldva.
1595. Fodor János, súlyos testi sértés, — helybenhagyva.
1715. Sztójaneszk Sztója, vallás elleni vétség, — helybenhagyva.
1716. Florea Nikolea, halált okozó súlyos testi sértés, — részben megváltoztatva.
1719. Kórodi István s. t., rablás, — helybenhagyva.
1729. Styube Flore, lopás, — helybenhagyva.
1623. Handra Tógyer, súlyos testi sértés, — feloldva.
1625. Zsolga György s. t., lopás, — feloldva.
1674. Brad Danyilla s. t., lopás, — helybenhagyva.
1675. Schwarez János s. t., lopás, — helybenhagyva.
1763. Pantics Mihály, lopás, — helybenhagyva.
1768. Kodzsán Traján, súlyos testi sértés, — feloldva.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Irtá: I. van Woude.

50

Szomoruan hatott reám e fölfedezés. Azért hamar rájok tárom az ajtót és a társлагóba nyitok.

A folyosóról elég világosság árad a terembe és így kivehetem még elég jól a képeket, amelyekről a félhomályban az öregek rám tekintenek, mintha élnének.

Most először nézek rájuk jóindulattal.

Mily örömet beszélnek nekik a hatalmas szerelemről, mely szívémben az ő gyermekük, az én férjem után honol.

Egyszerre meglepetés fog el s az örömtől felkiáltok. A kis asztalkán áll az ezüst, vert művi virágváza, melynek művészi ötvös munkáját annyira csodáltam a kiállításon. Mindjárt rá ismertem. Ez a mestermű egyedül áll a maga nemében.

Az esemény egyszerre meglevenedik lelkemben.

A műtárgyakkal telt kiállítási terem, a látogatók nyüzsgése, a két ur mellettünk, akik visszafordultak Tom-nak ostoba megjegyzésére: »nem rossz!« — és az én bosszúságom és szegyenkezésem ez elsőlás fölött.

Ezt a bosszúságot s szegyenkezést ő, Tom, megbosszulta, az által, hogy anélkül, hogy sok szót vesztegetett volna reá — megvette a virágvázát számomra.

Itt áll szerelmének néma, de annál ékebben szóló tanuja. Igenis, Tom szeret még engemet . . .

Ugyan miért tesz oly nagyon boldoggá ez a tudat . . . ? Csakugyan félnem kellett-e, hogy eljártottam szívét, szerelmét ?

De . . . most megint más gondolat kinez: a virágvázát valószínűleg azon a napon vette, amelyen én csodálkozásomat fejeztem ki annak művészi szépsége fölött . . .

Mintegy három napelött; a lodikáját a lomtárba tettem.

— Lotti, mikor jött ez a váza ide ?

— Három nap elött . . . Hátha Tom csakugyan meglepetésnek szánta !

Gyertyát gyujtok, felszaladok a lomtárba, mely a folyosó másik végén van.

Hideg és sötét van, de én nem törődöm vele. Lázás buzgalommal hozzáfogok a kereséshez.

Csakhamar megtalálom a ládikát. Bizony csak három napja annak, hogy érkezett. Nos, most éppen olyan okos vagyok, mint azelött. Gondolataim megzavarodnak. Mit is akarok én voltaképpen tudni ?

Hogy én tulajdonképpen csak Tom szerelmének bármily csekélyke bizonyosságát keresem, az egyelőre eszembe sem jön.

A ládikában még széna és fűrész por van; elkezdek benne turkálni s megtalálom a számlát. Rajta ez áll: »Eladatott január 8-án.«

Ahá ! Ezen a napon voltunk a kiállítáiban. Ennek bezártával pedig elküldték a vázát

— természetesen előbb nem lehetett ! Ez nem bizonyít semmit.

Mégsem adhatom föl ily könnyen a reményemet.

Minthogy Lottit megint a folyosón halom járkalni, odahivom és lehető közömbös hangon faggatni kezdem.

— Az ur maga állította föl itt ezt a vázát ?

— Nem, kérem nagysága; én tettem. Az ur már alig tudta, hogy megvette; legalább nagyon csodálkozott, mikor a ládika megjött, és amidőn a vázát meglátta, azt mondta, hogy igaz, hiszen ez az, vigye csak ki a ládikát és állítsa föl a vázát a társalgóban !

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Gazdák és iparosok közgyűlése.

Budapest, június 24. (Saját tudósít. távir.)

A gazdák és iparosok mai közgyűlésén Papp Elek elnökölt. Számos vidéki tag volt jelen. Igen érdekes volt Ragalina resiczai oláh polgár felszólalása, aki lelkes szavakban emlékezett meg a magyar hazáról, melynek az oláhok hí fia. Papp Elek melegen felelt a hazafias nyilatkozatra. Beszédét az oláh Ragalina szívére tett kezekkel hallgatta végig. A gyűlés a hazafias oláhot lelkesen éljenezte s az igazgatóságnak a felmentvényt megadta, egyben Papp Eleket újra megválasztotta.

Milliomodik látogató.

Budapest, június 24. (Saját tudósít. távir.)

A milliomodik látogató a kiállításba ma vonult be. Neve Ács Ferenczné, Nyárad-Szeredáról, ki egész csapat székelyel jött fel a fővárosba. Zajosan megéljeneztek. Az igazgatóság aranyórát lánczostul adott át neki; az órába be van vésvé: »Emlékkül 1896. VI. 24.«

Keresztény üldözés Keleten.

Konstantinápoly június 24. (Saját tud. távir.)

A nekivadult mozlímok Vanban ismét számos örményt öltek meg. A további mérszárlások meggátlására a posta öt száz lóalj katonaságot küldött a helyszínére. — A hauráni fölkelés sokkal komolyabb, mint az első jelentések után hinni lehetett volna. A druzok 6 századot és 100 lovast csaknem teljesen le-mészároltak. A druzok bekerítették a suvcidiai helyőrséget. A fölkelés elnyomására a harmadik hadtesthez tartozó 12 zászlóalj kivül még redif zászlóaljakat is küldöttek az ötödik hadtestből. Több helyről azt jelentik, hogy olyan hangulat uralkodik, mint a mult évi vérengzések kitörése előtt. A mohamedánok fegyvereket vásárolnak.

Asszony- s gyermek-védelem.

Páris, jun. 24. (Saját tud. távir.)

A kamara tegnap tárgyalta a nők s gyermekek gyári munkájáról szóló törvényjavaslatot és elfogadta Lemyre (kath. pap) módosítványát, mely szerint gyermekek tizenhárom éven alul kizáratnak a gyári munkából.

Az egyesült Államok új elnöke.

New-York, jun. 24. (Saját tud. távir.)

Az észak-amerikai Egyesült Államok többsége Mac Kinley-t jelöli a köztársaság elnökéül, kit a mostani elnök tegnap meglátogatott.

Közgazdaság.

A magyar föld eladósodása. A kereskedelmi miniszterium rendeletéből az országos statisztikai hivatalban készült kimutatások között igen érdekes statisztika van a magyar föld eladósodásáról. E statisztika szerint az utolsó

10 év alatt ekként alakult a földbirtokot terhelő jelzálogkölesönök összege:

1883-ban 1894-ben növekedés
232 millió 444 millió 212 millió.

E rettenetes óriás növekedésből mindegyik évre tehát átlag 19 $\frac{1}{4}$ millió forint esik. — A bérházakra adott jelzálogkölesönöknél azonban még ennél is sokkal elrettentőbbek a viszonyok. 1883-ban 64 millió forint volt az ilyen jelzálogkölesönök állománya, míg 1894-ben 170 millió. A növekedés itt 106 millió s ekként Magyarországon az ingatlan birtokok 10 év alatt 317 millió forinttal adósodtak el. Ha a földek eladósodását holdanként tekintjük, úgy a következő adatokat találjuk:

A Duna-Tisza közén 15.9 forint.
A Duna jobb partján 14.8 »
A Tisza és a Maros mellékén 12.7 »
A Tisza balpartján 8.7 »
A Duna balpartján 8.2 »
A Tisza jobb partján 7.2 »
Erdélyben 2.6 »

jelzálogos kölcsönre esik minden hold földre. Legsúlyosabban tehát a Nagy Alföld van megterhelve, a hol az összes zálogkölesönöknek mintegy negyedrésze, közel 100 millió forint nyomja a földbirtokosok vállát.

Terménytőzsde.

Budapest, június 24.

B u z a tavaszra, bácskai	6.60
» tavaszra, északi	6.61
» szeptember-októberre, bácskai	0.—
» szept.-okt.-re északi	0.—
R o z s tavaszra, bácskai	0.—
Rozs tavaszra, északi	0.—
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.45
» aug.-szept.re, északi	10.55

Bécs, június 24.

B u z a tiszai	7.25—7.56
» bányási	7.05— .60
» bácskai	0.—0.—
» szokványú őszre	6.95—7.50
B u z a szokványú tavaszra	6.98—7.00

R o z s tiszavidéki	—0.0
» szokványú tavaszra	—0.0
» szokványú tavaszra	6.12—6.14
T e n g e r i magyar	4.00—4.01
Z a b, magyar kereskedelmi	6.45—6.55

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. június 24.

Magyar aranyjárdék 4%	122.75
Magyar koronajárdék	98.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	124.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentelési kötvény	97.50
Magyar nyeregmény sorsjegy-kölcsön	151.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.50
Osztárk járdék papírban	101.25
Osztárk járdék ezüstben	101.25
Osztárk járdék aranyban	122.75
Osztárk korona járdék	101.—
1860. osztárk államsorsjegyek	145.—
Osztárk magyar bankrészvény	95.—
Magyar hitelbank részvény	374.50
Osztárk hitelintézeti részvény	349.50
Osztárk-magyar államvasuti részvény	359.—
20 frankos arany (Napoleonador)	9.50
Német birodalmi márka	58.72
London vista	119.95
Páris vista	47.65
20 márkás arany	11.75

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Csütörtökön, 1896. június 25-én,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

A K I S H Ö R C S Ö G.

Eredeti énekes Lohózat 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, pénteken, 1896. június hó 26-án

F R A G I O L A M O.

Tragedia 5 felvonásban.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Hirdetés.

A nagyszalontai tkvi hatósághoz tartozó marcziházi 107 sz. tkjvben AI. 1—10, rendszám alatt foglalt **nemesi birtokom**

Pánti pusztá

mely a nagyszalontai és eséffai vasuti állomáshoz alig pár kilométerre s a **geszt-nagyszalontai** megyei ut mellett fekszik s cataszter szerint 1315 kat. hold kiterjedésű: **szabad kézből eladó, esetleg haszonbérbe is kivehető.**

Bármelyik irányban érdeklődök nálam **Marcziházán** — utolsó posta **Nagyszalonta** — **tudakozódhatna a feltételek iránt.**

Közvetítők, ügynökök s utánnomások nem díjaztatnak.

Világhy Nándor.

146 2—3

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszser ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvényél, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem **igazi népszerű háziszser**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszer-tárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerészernél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utáztatás van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Lapunk számára hirdetések felvétetnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSEK KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

P A P I R- és I R O D A S Z E R E K

* * * * * raktára. * * * * *

Kitünő minőségű, czégünkkel ellátott aczeltollak.